

ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ А. В. ДОМБРОВСЬКОГО

У 2012 році громадськість України відзначає 100-річчя з дня народження відомого українського вченого, хіміка-органіка, доктора хімічних наук, професора Андрія Володимировича Домбровського. Ім'я цього вченого добре відоме в Україні та за її межами.

Андрій Володимирович Домбровський народився 11 грудня 1912 року в селі Заріччя Пирятинського повіту Полтавської губернії в сім'ї службовця повітового суду. У 1919 році після смерті батька сім'я переїжджає у м. Вінницю, де проходить його дитинство і юність. Після закінчення у 1929 році семирічки Андрій Володимирович навчається у Харківському хіміко-технологічному технікумі, а закінчивши його, у 20 років розпочинає свою трудову діяльність на посаді начальника цеху заводу боєприпасів у м. Павлограді.

У 1935 році Андрій Володимирович вступає на хімічний факультет Московського університету ім. М.В. Ломоносова, який закінчує у 1941 році. З перших років навчання він виявляє неабиякий потяг і захоплення науковою роботою, відвідує науковий гурток, під керівництвом відомого вченого, член-кор. АН СРСР професора А.П. Терент'єва розпочинає досить плідні наукові дослідження, які мріє продовжити після закінчення університету. Але розпочинається війна... Вже 2-го липня молодого лейтенанта Домбровського А.В. мобілізують до діючої Армії і направляють на фронт. За чотири роки війни, з якої він повертається капітаном, бере участь у бойових діях на Волховському, Ленінградському та 4-му Українському фронтах. За мужність при виконанні бойових завдань Андрія Володимировича нагороджують двома орденами "Червоної Зірки" та "Вітчизняної війни II-го ступеня", медалями "За оборону Ленінграда" і "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр."

Після демобілізації Андрій Володимирович працює асистентом кафедри біохімії Вінницького медичного інституту. У 1946 році здійснюється його заповітна мрія, і він вступає до аспірантури Московського університету. Під науковим керівництвом член-кор. АН СРСР проф. А. П. Терент'єва Андрій Володимирович виконує і захищає у 1949 році кандидатську дисертацію на тему "Сульфування ненасичених вуглеводнів". Після закінчення аспірантури одержує направлення до Чернівецького університету, де отримує призначення на посаду доцента кафедри органічної хімії.

Працюючи в цьому закладі, Андрій Володимирович проявляє свій багатогранний талант науковця, педагога, вихователя. Він багато і плідно працює зі студентами. У 1954 році керівництвом університету призначає його деканом факультету. В цьому ж році Андрій Володимирович вступає до докторантури при кафедрі органічної хімії Московського університету, після закінчення якої повертається до Чернівців.

В 1959 році Андрій Володимирович захищає докторську дисертацію на тему "Реакція галогенарилування та арилування ненасичених сполук ароматичними діазосполуками та її використання в органічному синтезі". У цьому ж році А. В. Домбровському присвоєно вчене звання професора кафедри органічної хімії.

На хімічному факультеті він читає курс "Органічна хімія" та спецкурси "Теоретичні основи органічної хімії", "Хімія ненасичених сполук" та "Органічний синтез". Плідно веде наукову та науково-методичну роботу, керує виконанням курсових та дипломних робіт, кандидатських дисертацій аспірантів та співробітників кафедри. З 1960 року Андрій Володимирович очолює наукову лабораторію при кафедрі органічної хімії, яка стає справжньою науковою, досить численною і талановитою "школою Домбровського". За період 1946-1976 рр. ним надруковано 275 наукових праць, запатентовано 5 винаходів. Під його керівництвом було підготовлено і захищено 3 докторські і 15 кандидатських дисертацій.

Крім наукової роботи Андрій Володимирович активно приймає участь у суспільному житті факультету, університету, міста. Так, у 1963-1965 рр. Андрія Володимировича обирають депутатом Чернівецької міської Ради, членом президії Обласного управління Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва. Він – лектор товариства “Знання”.

За активну навчальну, наукову роботу та суспільну роботу А. В. Домбровського неодноразово заохочують, нагороджують медалями, а в 1971 році – орденом “Трудового Червоного Прапора”.

З 1976 року його педагогічна і наукова діяльність пов'язана з Ніжинським державним педагогічним інститутом ім. М. В. Гоголя. 16 років свого надзвичайно плідного життя Андрій Володимирович віддав кафедрі хімії цього відомого на Україні закладу, 15 з яких працював її завідувачем. За цей час якісно зростає науковий потенціал кафедри: 6 викладачів успішно захищають кандидатські дисертації, починає активно працювати науково-методичний семінар, поживляється наукова студентська робота. Не випадково на кафедрі починає розвиватись напрям наукових досліджень, пов'язаний з органічною хімією, а її викладання набуває нових якостей і звучання. Навколо Андрія Володимировича гуртується колектив викладачів-органіків, які вирішують досить різноманітну хімічну проблематику. Накопичується досвід виконання експериментальних робіт кращими студентами, частина з яких щорічно вступає до аспірантури провідних хімічних науково-дослідних інститутів Москви та Києва.

Наукова та науково-методична діяльність Андрія Володимировича у стінах Ніжинського вузу була, перед усім, систематизуючою. Завдяки багаторічному досвіду дослідника, енциклопедичній обізнаності зі світової наукової літератури А. В. Домбровський видає монографію “1,4-діоксан” (1984), у провідних хімічних журналах друкує цілий ряд досить вагомих науково-оглядових статей з різних проблем. Деякі з цих статей наближаються за своїм об'ємом до монографічних праць. Одночасно він прагне узагальнити свій педагогічний доробок щодо викладання органічної хімії у педагогічному вузі та середній загальноосвітній школі. Цьому сприяють його широкі творчі контакти як з колективом кафедри, яку він очолює, так і зв'язки зі своїми учнями, які працюють в інших педагогічних вузах України. У співавторстві з професором, завідувачем кафедрою органічної хімії Черкаського педінституту В.М. Найданом він підготував унікальний навчальний підручник “Органічна хімія”, який видається у 1992 р. Студенти всіх педагогічних та класичних університетів України, які готуються стати вчителями хімії чи біології користуються цим прекрасним підручником. Поряд з цим А. В. Домбровський готує рукопис “Демонстраційні досліди” до лекційного курсу з органічної хімії. За замовленням Міністерства освіти України у співавторстві із доцентами кафедри хімії Н.І. Лукашовою та С. М. Лукашовим розробляє рукопис пробного підручника “Органічна хімія” для 10 класу середньої загальноосвітньої школи, виданого у 1995 році. У співавторстві з завідувачем кафедрою органічної хімії Тернопільського педінституту Б.Д. Гришуком розробляє і видає методичні рекомендації “Формули і моделі органічних сполук”, “Гетероциклічні сполуки”, “Амінокислоти” і „Вуглеводи”, які спрямовані на вдосконалення фахової підготовки майбутніх вчителів хімії. У навчальному посібнику, підручнику, методичних рекомендаціях викладені його наукові та методичні ідеї тим, хто навчає і навчається органічної хімії.

Значну увагу Андрій Володимирович приділяє шкільним і вузівським олімпіадам з хімії, неодноразово призначається головою Республіканського журі учнівських та студентських олімпіад. Учням добре відомий його вислів: “Хімік повинен мати розумну голову і вправні руки”.

Постійно перебуваючи у вирі вузівського багатогранного життя, він керує студентським науковим товариством, виступає на Всесоюзних та Республіканських симпозіумах, а в 1980 році обирається членом спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій інституту органічної хімії АН України.

Як справжньому інтелігенту і різнобічно обдарованій людині, А.В. Домбровському притаманна глибока любов до музики. Його прекрасному голосу і високій виконавській майстерності класичних музичних творів позаздрили б навіть відомі оперні співаки. Саме тому його емоційні, яскраво забарвлені, естетично завершені і досконалі за формою та змістом лекції магічно впливали на слухачів, стимулювали глибокий інтерес і прагнення пізнати світ органічних речовин у його різноманітності, неповторності і величезному значенні для буття людини.

Праця доктора хімічних наук, професора А.В. Домбровського неодноразово відзначається на рівні Міністерств освіти СРСР та України.

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

18 червня 1992 року Андрій Володимирович Домбровський пішов з життя, залишивши величезну наукову й педагогічну спадщину (понад 300 друкованих праць), яка ще довго буде давати невичерпну наснагу для творчості його колегам по роботі, учням, студентам і вчителям хімії.

На сьогоднішній день 20 вихованців А.В. Домбровського стали докторами наук, десятки – кандидатами наук. Вони працюють в різних областях хімії, в першу чергу органічної, в Україні, Російській Федерації, інших країнах СНД, США, Канаді, Ізраїлі, продовжуючи справу свого вчителя.

Відзначенню 100-річчя від дня народження А. В. Домбровського буде присвячена всеукраїнська конференція «Домбровські хімічні читання – 2012», яка відбудеться 26-28 вересня 2012 р. на базі Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Інформація про конференцію подається нижче.

Шановні колеги!

Запрошуємо Вас взяти участь у роботі V Всеукраїнської наукової конференції «Домбровські хімічні читання – 2012», яка відбудеться **26-28 вересня 2012 року** на базі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Напрями роботи конференції:

Секція 1. Синтез, структура, реакційна здатність органічних сполук та біоорганічних систем.

Секція 2. Актуальні питання викладання органічної та біоорганічної хімії у вищій і середній школі.

Робочі мови конференції: українська, російська.

Для участі у конференції необхідно **до 1 вересня 2012 року** надіслати у паперовому та електронному вигляді заповнену заявку на участь у конференції і тези доповіді та (або) статтю.

Після одержання повідомлення про включення доповіді до програми конференції **до 10 вересня 2012 року** необхідно сплатити організаційний внесок у сумі 100 грн. та надіслати електронною поштою копію квитанції про оплату.

Обсяг статті для друку у фаховому збірнику Тернопільського національного педагогічного університету – від 5 до 12 повних сторінок. Оформлення здійснюється згідно Правил для авторів зазначеного збірника.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ

Обсяг тез доповіді – 1 повна сторінка; подається в роздрукованому варіанті та в електронній версії на адресу оргкомітету. *Назва файлу* – прізвище автора/співавтору латинськими літерами.

Формат листа тез – А4; поля – 2,5 см; шрифт гарнітури Times New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – одинарний, абзац – 1,0 см.

Заголовок тез (положення центроване) має містити **НАЗВУ ДОПОВІДІ** (напівжирними великими літерами), прізвища та ініціали авторів (прізвище доповідача підкреслити), повну назву організації, де виконана робота, та її адресу.

Після назви доповіді та перед текстом тез – відступ 1 рядок.

АДРЕСА ОРГКОМІТЕТУ:

Суховееву Володимир Володимировичу,
кафедра хімії НДУ імені Миколи Гоголя, вул. Кропив'янського, 2, м. Ніжин, Чернігівська обл., Україна,
16602.

Оргвнески та кошти спонсорської підтримки просимо надсилати поштовим переказом за адресою:

Гриценку Владиславу Володимировичу, кафедра хімії НДУ імені Миколи Гоголя, вул. Кропив'янського, 2, м. Ніжин, Чернігівська обл., 16602 (*з поміткою: за участь у конференції*).

Довідки за телефонами:

Суховеев Володимир Володимирович: +38-04631-71983; (050)-44-75-941;
(068)-237-84-22

E-mail: SukhoveevVV@bigmir.net

Москаленко Олег Вадимирович – **відповідальний секретар:**
+38-068-2352702

E-mail: mk1212@ukr.net

Гриценко Владислав Володимирович:
+38-068-1021169

E-mail: grusenko@e-mail.ua

Детальна інформація про конференцію розміщена на сайті Ніжинського державного університету:
<http://in.ndu.edu.ua/ua/geo-bio.php>

Редакційна колегія